

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

Республиканың партия активиниң хуралының дугайында ИНФОРМАСТЫГ ДЫҢНАДЫГ

Дуун, октябрь 31-де, Кызылга Политиктиг чирдышыкын бажынынга республиканың партия активиниң хуралы болуп эрктен. Анаа СЭКП обкомунун болгаш ревизия комиссиязынын кежигүн-нери, парткомнар секретарьлары, чамдык ажил-агыйларын удурткучлары киришкен.

Тивке чугаалашкан. Ол айтыргын талазы-биле илеткелди Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазыны бирги оралакчызы эш В. Е. Серяков кылган.

Колхозтарның болгаш совхозтарның ажил-ишчилери! Күскү ажилдарны чедишкениң доозарын чедиң алыңар, кышкы үеде мал ажылының продуктуларын бүдүрерин көвүдедириңге бүгү курлавырларны эки ажыглаңар! Келир көдээ ажил-агый чылынга үлегерлиг белеткенир дээш чарышты калбаа-биле негтередиңер!
1973 чылда бедик дүжүттү алырының быжыг үндезиниң тургузуңар!

(Октябрьның социалистиг Улуг революциязының 55 чыл оюнга. СЭКП ТК-нын Кыйгырыгарындан.)

Республиканың колхозтар чөвүлелинде

Октябрь 30-де республиканың колхозтар чөвүлелиниң хуралы болуп эрктен. Республиканың колхозтарында малдын баш саны өстүрүлгөнү талазы-биле байдалды болгаш уксаажымга ажилының дугайында илеткелди көдээ ажил-агый министри, республиканың колхозтар чөвүлелинин даргазы Д. Д. Лаасов анаа кылган болгаш ол айтыр-галарының талазы-биле ханы анализди берген. Итинини мал-мынны баш саны өстүрүлгөнү, оюң продуктулуун бедилериниң херанге улуг үдүң кирип турар Талының Иван Сафонов, Бай-Тайганың Салчак Тойбу ишкан мурнакчы хойжулар баа хой сүт сап алырында шыгараан саанчылдар Талының Александр Ильиниң, Каа-Хеминиң Анна Давид болгаш өскөлдө бо өйдөлдүр чылда бедик көрүлгүлери-биле Төрөн чуртун өштүр турар дээрзин ми-нистри демделган.

Иччала-даа республиканың чамдык районнарында малдын баш саны чыл бүрүде өспөй турарын, хорамчага таарымсыз келгенин илеткелди болгаш хуралга санал берген Каа-Хем районунуң колхоз-агый эргелелиниң начальниги З. Е. Шин, Талының Революцияны чыгарыш колхозун агроному О. П. Чувач, «Коммунизмче орук» колхозунун директору А. Д. Даралаш болгаш өскөлдө айткан.

Күрүнге төрүү малды садып, малды баш санын өстүрүлгөнү херанге оон-биле шыгыткан турарын Фастылар чамдык колхозтарда болгаш Илдегил колхозтарда болгаш республиканың колхозтар чөвүлелиниң секцияларын бадылаан. Чугаалашкан айтырларын талазы-биле делгеренгеш иштин-лери хуралдын киркиччилери чангыс үн-биле хуулоп алган.

(Бистик көр.)

Хоойлу-биле таныжылга

Кызылга Политиктиг чирдышыкын бажынынга республиканың Дээди Советиниң Президиумунун, Министрлер Чөвүлелиниң харымсалгалыг ажилдакчылары, министрлер ведомстволары болгаш эргелелериниң начальни-ктери чыгыпкан. Анаа «СЭКП-де ажилчы чоннар депутаттарының Советтериниң депутаттарының эрге-хүдөө-лериңиз дугайында» Совет Социалистиг Республикалар-нын Эвилелиниң Хоойлузуң дугайында илеткелди РСФСР-нин Дээди Советиниң Президиумунун Советтер ажалынын талазы-биле юрист-консултантызы Анатолий Андреевич Смирнов кылган. Советтериниң депутаттары-биле ажилды канчаар экижилериниң сорулга-ларын чымланнарга ол толар-гай таныштырган.

Төрөөн чуртка тараа

Тюмень, Налуга, Владимир, Калининград, Псков болгаш Ярославль областтарын көдээ ажил-ишчилери Октябрьниң Социалистиг революциязының 55 чыл оюнга төлөптин ужу-ражырында белеткенмишаан, дүжүт ажаап алышканын организастыг эрттирген бол-ган оңу улус ажил-агый-нын планнарында көрүңгө-ниңден хойчу тараа хүдөө-алыр черлерде өштүрүп чедир-ген.

Тюмень область күрүнө шыгжамырында 628 муң тонна, Налуга — 68 муң тонна, Владимир — 54 муң тонна, Калининград — 50 муң тонна, Псков — 49 муң тонна,

Ярославль — 45 муң тонна тарааны урган. Ол ишкан Хабаровск край-ның, Вологда, Кострома, Ленинград болгаш Новгород областтарын тараажылары ба-за-ла күрүнө тараа салары-нын улус ажил-агый планна-рын ажыр күүсөдүшкөн.

Ол областтарын колхозтары болгаш совхозтары келир чыл-дын дүжүтүнүн уренин-биле боттарын хандырган, мал кыштагларыныкыны органи-застыг эрттиреринге болгаш көдээ ажил-агый продуктула-рын күрүнөге саларынын планнарын чедишкениң колхоздарыңга белеткенниң турар.

К. ДЕСИЖЕК.

КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙНЫҢ КУРЛАВЫРЛАРЫН БҮРҮН АЖЫГЛААР

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының бирги оралакчызы В. Е. СЕРЯКОВТУҢ илеткелиниң допчулалы

Көдээ ажил-агыйның чөвүлелиниң илеткелди тарааны өштүрүп демделган. Илеткелдиң ирээткелди киреңкелер.

Иччала-даа ажилың түн-дөлдүр анализди көрүп, чер алышын хөгжүдериңге ам-даа ажилдагышмаан кур-лавырлар болгаш бодуңар аргалар бер деп, В. Е. Сера-ков чугаалашкан. Чыжы, күрүнө тараа садып планын 40 ажил-агыйны тозу оонады-ны күүсөдүп шыдаанын, олар-нын арамында «Чыраа-Ба-жык», «Барлык», «Большая» совхозтар бар.

Чер ажалының культуразын чыгарып, чериң четес ажилың, тарылганың хууса-агы урени турарын, колхоз-тар системаны, хоронунуң дүжүтү үн турар бис. Бо чыжың урениң четериң-биле уруңга-даа болза, оңу чедир уруң албаан районнар база бар, чыжы, Барым-Хемчик, Улуг-Хем болгаш Тес-Хем.

1972 чылда тараа бүдүрерин болгаш белеткелди өштүдериң дээш Бүтү-россий-нин социалистиг чарыкыңды түнөлдериң-биле РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң болгаш ВЦСПС-тин ишчилер Кызыл тутун 5 муң рубль ажап шаңналы-биле кады Каа-Хем районы тывыскаан. Ажил-агыйларга РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң болгаш ВЦСПС-тин ишчилер Кызыл тутун 1,5 муң рубль ажап шаңналы-биле кады «Тинелте», «Буржуаз», «Ок», «Аллаш-Мадыр», «Кок-Тей» совхозтар болгаш Каа-Хемин «Коммунизмче орук», Бин-Хемин «Кызыл тара-чы» колхозтары, Көдээ ажил-агыйның дүжүтүгү стациязы чаалап алган.

Оңу түнөлдүң, бир дөмөй харагы-кыямат бадылаарга районнара баа тус-тус ажил-агыйларга тарааның дүжүтү алы-бүрү болгаш турар. Колхозуңда сүтаттыг чер-лердиң Бай-Тайга-биле Бин-Хемчик районнарын ап көрүңкелер. Бай-Тайга районы гектар черден ортумаа-биле 7,5 центнер дүжүтү алган, а Барым-Хемчикке гектар черден — 6,2 центнериң сал-ган. А мыла иже-келер системаларды сүтаттыг черлер болгаш. Сүт-аттыг черлердиң черлерин күдү дүжүтү «Найраа», «Чыраа-Бажык», СЭКП-нин XXII съездин атыг совхоз-тар алгылаан.

Сүтаттыг черлердиң күдү дүжүтү ап турарының ужуру чүдөл дээрге, хоронунуң бол-баазардырыңды, урениңиң чаштыгарының болгаш та-рааны чыгыт үеде ажалы-ның, хуусааларың, сугарыла-ганың чүрүмүн хажыдып тур-арыңда-дыр. Көдээ ажил-агый органырыңды, Мелио-рация болгаш Сүт ажил-агый министрствоуңуң, колхоз-тарың болгаш совхозтарың тусай эртемпааның баа удурткучлары сүтаттыг гек-тар чер бүрүзү бедик бүдү-рүкчүдү кылдыр ажилда-рың хандырар ужуруңду. Сүтаттыг черлерин авокалар-га быжылаарыңды айтырарың көрүң, ирээди өдөстү

Чурукта-республиканың партия активиниң хуралының бөлүк киркиччилери (солгай тарадан): А. С. Хоненчик (Улуг-Хем районунуң «Х Улуг хурал» колхозу-нда хойжу бригады бригадир), Д. В. Шинт (Тес-Хем районунуң «Ак-Эрик» колхозта парторг), К. С. Хомушкы («Чыраа-Бажык» совхозунун саанчым, ССРЭ-нин Дээди Советиниң депутаты), С. Н. Уйкей (Тес-Хем районунуң «Чодураа» колхозунуң хойжу), У. Ш. Куулар (Барым-Хемчик районунуң «Шекээр» совхозунда тракторист). С. ФЕОКТИСТОВТУҢ фотоу.

ХУННУҢ АЙТЫРЫ—КЫШТАГЛАШКЫНГА БЕЛЕТКЕЛ

Колхозтарда болгаш совхозтарда мал кыштаг-лашканыңга белетке дугайында айтыргын чоотка чаа Танды район Советиниң элчелги сессиясына чугаалашкың берген.

Анаа илеткелди райкомунуң көдээ ажил-агый эргелелиниң байлыгы П. Дежнев болгаш санал берген депутаттар ССРЭ-ниң тургу-туганынын чарык чүс чыл юбилейиниң бол-ган Улуг Октябрьниң 55 чыл оюңуң байырла-дарыңга үтүрүшүр таңдыжылар күжүңиңиз-ки-ниң ажилдагыш демделгеш, Район тос айлар-да күрүнөге 178 тонна этти, 149 тонна сүтү чы-дала-даа ол колхозуңда чедишкениң доозугаң. Республика ортумаа дүжүт гектарды 13,2 центнер, Каа-Хем районы — 18,1 центнер, Бин-Хемге — 20,6 центнер бол-ган. Дүжүт ажаап алышым

биле дамааркыр. Район Советиниң сессиясына чыгыпкан депутаттар болгаш активчилер кыш-таглашкыңга белетке, ажилдарыңда чер-четтеринең кол киреңгениң улаңдырган. Район-дык чамдык ажил-агыйларыңда кышта-галарыңга белеткелдер мурнуку чыдарыңга дээрүрү турарын, сессияга демделгеш, Ылаңгы «Революцияны чыгарыш» колхоз-малчыларыңды чуртталга бажыларын, кыш-таг-лашыңарын бүрүр сөптөн дооскан. Хой иштат-ларың болгаш сүт-баран фермаларың элек-триктерин, фермаларың телефоннарын түзүс-көң, Бүгү мал бакаларың сөптөн болгаш де-континенттерин, Колхозта медицина ажилда-ларың малчыларга үнүмүңүңүң доктамаал-кыды, малчың бүрүзү тусай агеңа-биле хандырган. Колхозта-кыштагыңга мал чыга-рыңар бригада доктамаал ажилдап турар. Ил-де ажил-агыйың дүжүтүгү стациясында кыш-ка белетке ажилдары баа шудургу чоруп турар. Малчылар кыштагларыңда кызыл-бу-

лудырын, чунар-бажыларын сөптөн, мал чөм-бөриң болгаш дүстү четир-биле белеткөн.

К. ДЕСИЖЕК.

